

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

รายงานการวิจัยในบทนี้ เป็นการนำเสนอสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยของการบริหารจัดการเพื่อการดำเนินงานฯ ที่สอดคล้องระบบประกันคุณภาพภายใน และตามกรอบเกณฑ์การประเมินระบบบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศและกรอบเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ที่เหมาะสมกับบริบทสำหรับสาขา วิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการบริหารจัดการสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ที่สอดคล้องระบบประกันคุณภาพภายใน และตามกรอบเกณฑ์การประเมินระบบบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศและกรอบเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อการดำเนินงานฯ ที่สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพภายใน สอดคล้องกับกรอบเกณฑ์การประเมินการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศและกรอบเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ที่เหมาะสมและเป็นไปได้ สำหรับสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การบริหารจัดการเพื่อการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศที่เหมาะสมและมีความความเป็นไปได้ในภาคปฏิบัติที่ระดับสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏได้ผลดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเพื่อกำหนดองค์ประกอบองค์ประกอบการศึกษาภาคสนามระบบบริหารและการบริหารคุณภาพที่ระดับสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ และการจัดทำรูปแบบและกลไก

5.1.1 ผลการศึกษาเพื่อกำหนดองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยที่ได้จากการวิจัยนี้ประกอบด้วย 12 องค์ประกอบหลัก และ 52 องค์ประกอบย่อย ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบหลัก ด้านการนำองค์กรที่ระดับสาขา องค์ประกอบย่อยมีดังนี้
  - 1.1 ผู้บริหารมีบทบาทกำหนดค่านิยมและทิศทางของสาขา โดยให้บุคลากรมีส่วนร่วม
  - 1.2 ผู้บริหารสื่อสารให้บุคลากรในสาขาเกิดความเข้าใจร่วมกันในวิสัยทัศน์

พันธกิจ และเป้าหมายของสาขาวิชา

- 1.3 ผู้บริหารมอบหมายอำนาจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร
- 1.4 ผู้บริหารทบทวนทิศทางและติดตามผลการดำเนินงานของสาขา
- 1.5 ผู้บริหารปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
- 1.6 ผู้บริหารมีส่วนร่วม สนับสนุนกิจกรรมของสังคมชุมชนและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

ต่อสังคม

- 1.7 ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

2. องค์ประกอบหลัก ด้านการวางแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ องค์ประกอบย่อยมี

ดังนี้

- 2.1 สาขาวิชามีกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ที่เป็นวงจรอย่างเป็นระบบที่สามารถนำไป

ปฏิบัติได้

- 2.2 สาขาวิชามีการถ่ายทอดแผนกลยุทธ์และปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการ
- 2.3 สาขาจัดสรรทรัพยากร ควบคุม /ติดตาม/ประเมินแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ
- 2.4 สาขาวิชามีการปรับปรุง ทบทวนและถ่ายทอดแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติ”

3. องค์ประกอบหลัก ด้านการจัดการเรียนการสอนและผลิตบัณฑิต องค์ประกอบย่อยมี

ดังนี้

- 3.1 สาขาวิชามีการพัฒนาและดำเนินงานบริหารหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐาน

หลักสูตร

- 3.2 สาขาวิชามีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 3.3 สาขาวิชามีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา
- 3.4 สาขาวิชาจัดการนิเทศอย่างเป็นระบบ
- 3.5 สาขาวิชามีโครงการ หรือกิจกรรมหรือการสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรและ

การเรียนการสอนซึ่งบุคคลองค์กรและชุมชนภายนอกมีส่วนร่วม

- 3.6 สาขาวิชาจัดการบริหารวิชาการแก่สังคมตามเป้าหมายของสาขาวิชา

3.7 สาขาวิชาให้บริการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ มีการจัดสื่อและเทคโนโลยีในการเรียนรู้ บริการการศึกษาอื่นๆ และการส่งเสริมนักศึกษา บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4. องค์ประกอบหลัก ด้านการให้ความสำคัญกับผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง
องค์ประกอบย่อยมีดังนี้

4.1 สาขาวิชามีวิธีการศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและความคาดหวัง
ของนักศึกษา ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4.2 สาขาวิชาามีวิธีการสร้างความผูกพัน สร้างความสัมพันธ์และการจัดการข้อร้องเรียนให้กับนักศึกษา ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4.3 สาขาวิชามีการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และนำผลมาปรับปรุง

5. องค์กรประกอบหลัก ด้านการประเมินการดำเนินงานและการจัดการความรู้ องค์กรประกอบ

5.1 สาขาวิชามีการประเมินผลการดำเนินโครงการของสาขา

5.2 สาขา มีระบบกลไกการบริหารจัดการความรู้จากงานวิจัยและงานสร้างสรรค์และมีกระบวนการเผยแพร่ การแสวงหาความรู้ การรวบรวม เผยแพร่ และถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ระหว่างบุคลากร

5.3 สาขาวิชา มีการจัดการสารสนเทศ การเข้าถึงสารสนเทศ และใช้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ

6. องค์กรประกอบหลัก ด้านการบริหารที่ให้ความสำคัญแก่บุคลากร องค์กรประกอบย่อย ประกอบด้วยดังนี้

6.1 สาขาวิชา มีการสรรหา และการเลือกบุคลากรอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐาน

6.2 สาขาวิชา มีการแลกเปลี่ยนความรู้ การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร

6.3 สาขาวิชา มีการประเมินและนำผลมาปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร

6.4 ผู้บริหารสาขาวิชาให้ความสำคัญและมีการมอบอำนาจในการตัดสินใจและมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

6.5 สาขา มีการสร้างแรงจูงใจ สร้างให้มีความตระหนักเห็นความสำคัญในการทำงาน และความก้าวหน้าในอาชีพ

6.6 สาขา ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดีของบุคลากร

7. องค์กรประกอบหลัก ด้านกระบวนการดำเนินงานสนับสนุน องค์กรประกอบย่อย ประกอบด้วยดังนี้

7.1 สาขา มีกระบวนการสนับสนุนการดำเนินงานประจำวัน จัดสถานที่ พัสตุ ครุภัณฑ์ของสาขาวิชาอย่างเป็นระบบ

7.2 สาขาวิชา มีการบริหารการเงินอย่างเป็นระบบ โปร่งใส และตรวจสอบได้

7.3 สาขา มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการสาขา

7.4 สาขา มีการจัดการด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์

- 7.5 สาขาจัดการบริหารความเสี่ยงและการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีความคล่องตัวและยืดหยุ่น
- 7.6 สาขาวิชาจัดการประเมินและนำผลมาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน
8. องค์ประกอบหลัก ด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษา องค์ประกอบย่อย คือ
- 8.1 สาขา มีระบบและกลไกการให้คำปรึกษาและบริการด้านข้อมูลข่าวสารให้แก่ นักศึกษา ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน และเครือข่าย
- 8.2 สาขาจัดการจัดและส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษา
- 8.3 สาขาจัดการประเมินและนำผลมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมนักศึกษา
9. องค์ประกอบหลัก ด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม องค์ประกอบย่อยมีดังนี้
- 9.1 สาขาจัดการสนับสนุนให้อาจารย์การผลิตงานวิจัยและงานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
- 9.2 สาขาจัดการบริหารจัดการความรู้จากงานวิจัยและงานสร้างสรรค์
- 9.3 สาขาจัดการสนับสนุนการวิจัยที่มีความสอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นและสังคม
10. องค์ประกอบหลัก ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม องค์ประกอบย่อย คือ
- 10.1 สาขาจัดการสนับสนุนและส่งเสริมให้บูรณาการงาน หรือกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการสอน กิจกรรมเรียนรู้เพื่อทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม.
- 10.2 สาขาจัดการอนุรักษ์พัฒนาและเสริมสร้างเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรม
- 10.3 สาขาจัดการประเมินและนำผลมาปรับปรุงการการทำนุบำรุงฯ
11. องค์ประกอบหลัก ด้านการประกันคุณภาพของสาขา องค์ประกอบย่อยคือ
- 11.1 สาขาจัดการประกันคุณภาพภายในที่เป็นส่วนหนึ่งของการบวนการบริหารสาขาวิชาที่สอดคล้องกับพันธกิจ
- 11.2 สาขาจัดการให้ความรู้และทักษะด้านประกันคุณภาพแก่นักศึกษา
- 11.3 สาขาจัดการประเมินและนำผลมาจัดทำแผนคุณภาพ
12. องค์ประกอบหลัก ผลการดำเนินงาน องค์ประกอบย่อยมีดังนี้
- 12.1 สาขา มีผลการดำเนินงานครบทุกองค์ประกอบ เช่น การนำองค์กร การเรียนรู้บุคลากร การบริการทางวิชาการและผลิตบัณฑิต
- 12.2 สาขา มีผลการดำเนินงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์
- 12.3 สาขาจัดการสะท้อนระดับประสิทธิผลในผลการดำเนินงาน
- 12.4 สาขาจัดการนำผลการดำเนินงานมาปรับปรุง

5.1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศสำหรับสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มีการบริหารจัดการตามองค์ประกอบของแนวเกณฑ์ของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดโครงสร้างการบริหารงานเป็นแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีการตั้งประธานหลักสูตรและคณะกรรมการบริหารหลักสูตร แต่ขณะนี้สาขายังไม่มีระบบการปรับปรุงคุณภาพการบริหารของสาขาที่สอดคล้องตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศที่ชัดเจน ในเรื่องการจัดการความรู้ และข้อมูลสารสนเทศ ยังขาดความต่อเนื่องและไม่เป็นปัจจุบัน

สาขาวิชามีความต้องการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อการดำเนินงานตามแนวทางสู่ความเป็นเลิศ รวมทั้งบูรณาการงานประกันคุณภาพให้เข้ากับเนื้อหาหรือภาระงานของแต่ละบุคคล และการสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญของงานประกันคุณภาพ จึงต้องมีการเตรียมการที่ระดับสาขาวิชาให้มีความพร้อมและไม่เป็นการเพิ่มภาระงานในสาขามากนัก ผู้ที่มีความสำคัญคือประธานหลักสูตรและคณะกรรมการหลักสูตร ที่ต้องให้ความสำคัญ เริ่มตั้งแต่กำหนดนโยบายคุณภาพที่ระดับสาขาวิชาให้ชัดเจน และทำความเข้าใจร่วมกัน รับผิดชอบในการติดตาม การตรวจสอบ ประเมิน การเขียนรายงานที่ต้องเขียน 2 รอบต่อภาคการศึกษา และดูแลดำเนินการให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง กำกับการดำเนินงาน ระบบงานและกลไกในการดำเนินงาน อีกทั้งมีการให้กำลังใจ และพัฒนาระดับการให้รางวัล ซึ่งจะส่งผลให้ระบบบริหารคุณภาพที่ระดับสาขาวิชาประสบความสำเร็จและนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการบริหารสาขาวิชาอย่างต่อเนื่องต่อไป

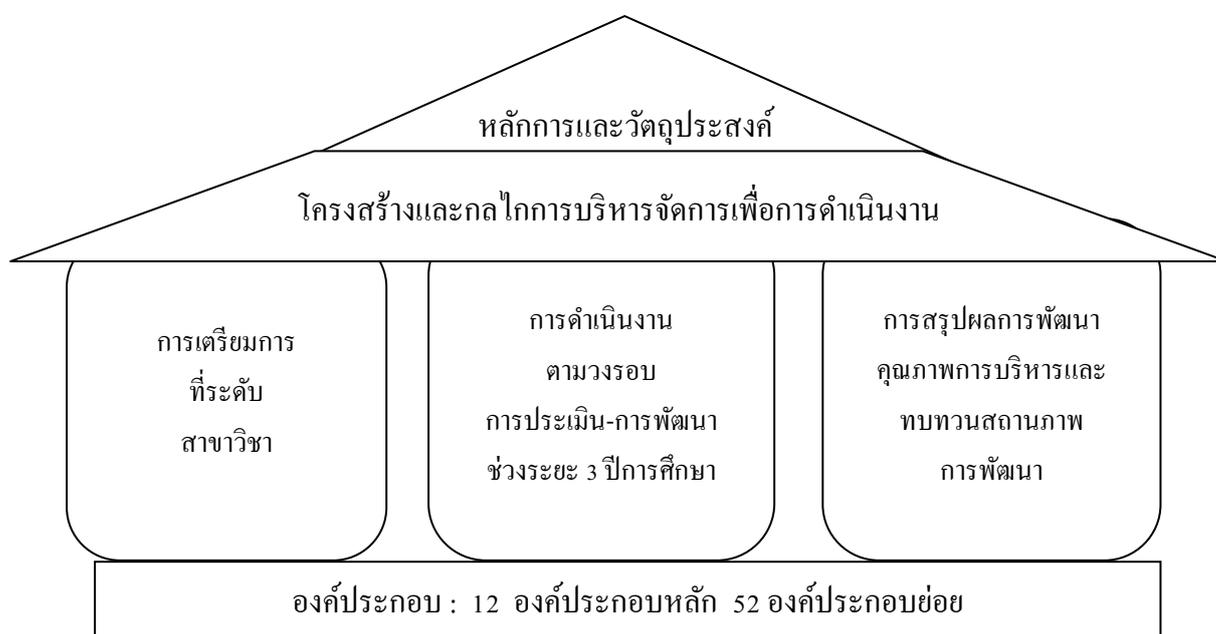
หากนำรูปแบบและกลไกการบริหารคุณภาพแบบใหม่ที่สร้างขึ้นนี้มาปรับใช้ สามารถปรับการจัดกลุ่มงานมาใช้ตามรูปแบบใหม่ได้ เพราะมีลักษณะของการทำงานคล้ายคลึงกับการประกันคุณภาพภายในปัจจุบัน แต่การดำเนินการบริหารเพื่อพัฒนาการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศจะต้องจัดตั้งทีมงานและมีแผนงานรองรับ มีการมอบหมายให้มีผู้ที่รับผิดชอบดำเนินการตามองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยของทั้ง 12 องค์ประกอบ แล้วนำผลมารวมกัน เพื่อพิจารณาประเด็นเชิงการบริหารจัดการ ที่ต้องการการแก้ไข ปรับปรุงหรือพัฒนา มีการดำเนินการตามวงรอบการตรวจประเมิน-การพัฒนาปรับปรุง ซึ่งมีลักษณะของการทำงานคล้ายคลึงการประกันคุณภาพภายในปัจจุบันในบางส่วนอยู่แล้ว หากปรับให้เหมาะสมกับการดำเนินงาน ก็จะมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ แต่อาจต้องใช้เวลาบ้าง

ข้อดีคือ ทำให้สาขาวิชามีขั้นตอนการดำเนินงาน มีการชี้นำในทางปฏิบัติ มีเครื่องมือหรือมีแนวทางและกลไกการดำเนินงานที่ชัดเจนลงถึงในระดับสาขาวิชา การจัดทำกรอบการดำเนินงานและกลไกการดำเนินงานตามวงรอบสามปี สามารถทำให้เห็นผลและสามารถอ้างอิงกับ

การประกันคุณภาพทั้งภายในภายนอกได้ ทำให้เห็นความโดดเด่นของสาขาชัดเจนขึ้น และเป็นการช่วยชี้ชัดว่าสาขามีคุณภาพในส่วนใด และควรปรับปรุงคุณภาพการบริหารจัดการในเรื่องใด ทั้งยังเป็นส่วนเสริมและครอบคลุมมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาทุกตัวที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และจะกลายเป็นกลไกการดำเนินงานที่ระดับสาขาวิชา โดยเฉพาะที่สอดคล้องและสามารถดำเนินการคู่ขนานไปกับระบบ มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา (QA) กับแนวการประเมินตามเกณฑ์รางวัลการบริหารสู่ความเป็นเลิศ (TQC) และสามารถเชื่อมโยงกับกรอบเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA) ได้ จะทำให้การดำเนินงานของสาขาวิชาเป็นไปด้วยดี การบริหารเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศก็น่าจะมีโอกาสมากขึ้น

5.1.3 รูปแบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศที่เหมาะสมและมีความความเป็นไปได้ในภาคปฏิบัติ สำหรับสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

รูปแบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ดังภาพรวมต่อไปนี้

ภาพที่ 5.1 รูปแบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศสำหรับสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

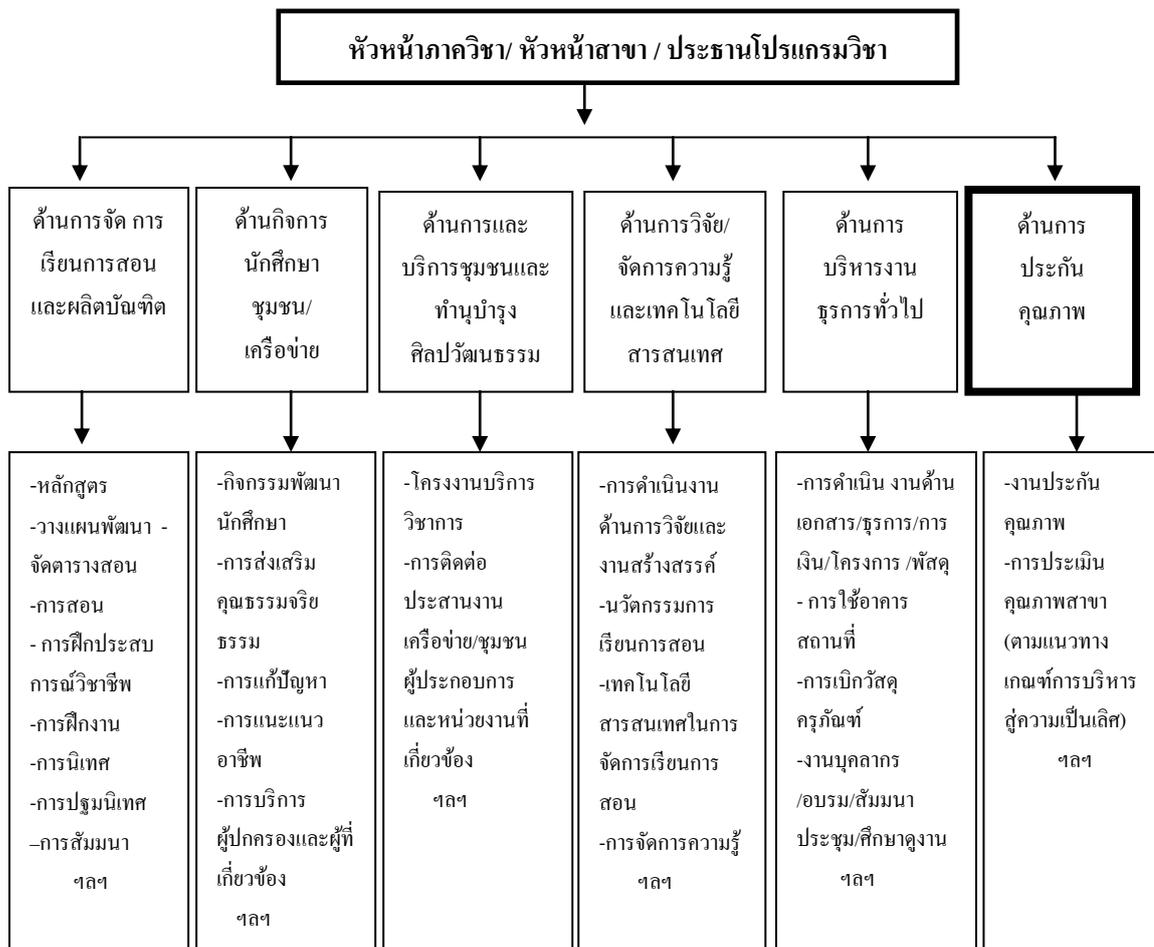
1. หลักการและวัตถุประสงค์

1.1 หลักการ

รูปแบบนี้ใช้หลักการการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรเป็นพื้นฐานสำคัญของการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศ เน้นการประยุกต์ใช้ที่ระดับสาขาวิชา เพื่อให้ข้อมูลโดยเฉพาะ เพื่อการปรับปรุงกลไกการบริหารในขั้นต้น (Opportunity for Improvement-OFI) ในแต่ละประเด็น มีจุดเน้นในการนำเสนอแสดงการบริหารงานแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรในบริบทของสาขาวิชา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการวิจัยการบริหารสู่ความเป็นเลิศในระดับสาขาวิชา เพื่อการพัฒนาการบริหารคุณภาพที่บูรณาการการดำเนินงานตามแนวทางสู่ความเป็นเลิศ สำหรับระดับสาขาวิชา คหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมีแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา(QA)ในปัจจุบัน สอดคล้องกับกรอบเกณฑ์การประเมินรางวัลการบริหารสู่ความเป็นเลิศ (TQC) และกรอบเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA)

1.2 วัตถุประสงค์

รูปแบบและกลไกระบบนี้มีเพื่อให้เป็นระบบและเครื่องมือในการตรวจประเมิน ที่ให้ข้อมูลเพื่อการปรับปรุง (Opportunity For Improvement - OFI) ตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ที่ระดับสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสำคัญ

ภาพที่ 5.2 โครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการเพื่อการดำเนินงานฯและการจัดกลุ่มงานที่ระดับสาขาวิชา

กลไกการบริหารจัดการเพื่อการดำเนินงานฯที่ระดับสาขาวิชา

กลไกการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศที่ระดับสาขาวิชา คหกรรมศาสตร์ ประกอบด้วย 1) การเตรียมการที่ระดับสาขาวิชา 2) การดำเนินการตามวงจรการตรวจประเมิน –การพัฒนาการ ช่วงระยะ 3 ปีการศึกษา และ3) การสรุปผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารและการทบทวนสถานภาพการพัฒนา ดังรอบการดำเนินงานและกลไกในรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพที่ 5.3 กลไกการบริหารเพื่อการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารผู้ความเป็นเลิศที่ระดับสาขาวิชา

การเตรียมการที่ระดับสาขา

การเตรียมการที่ระดับสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ประกอบด้วย

- 1) การจัดระบบและโครงสร้างกลไกการดำเนินงาน
- 2) การสร้างความเข้าใจและเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง
- 3) การกำหนดนโยบายและแผนการบริหารตามแนว ทางสู่ความเป็นเลิศของสาขาวิชา
- 4) การตั้งกลุ่มทำงานเฉพาะด้าน
- 5) การร่างแผนการดำเนินงานและการจัดสรรทรัพยากร
- 6) การกำหนดกรอบแนวการประเมินและแนวทางการพัฒนาการบริหารสู่ความเป็น

เลิศของสาขาวิชา ตามวงจรการตรวจประเมิน-การจัดทำรายงาน-การจัดทำแผนพัฒนาการดำเนินงานพัฒนาปรับปรุง (จัดทำรายงานผลการติดตามผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารของสาขาวิชา)

แนวการประเมินตามกรอบการประเมินการพัฒนาการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสาขาวิชา

ส่วนที่เป็นแนวเกณฑ์การประเมินที่ให้ข้อมูลเพื่อการปรับปรุง (Opportunity for Improvement - OFI) ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญสำหรับการปรับปรุงการบริหารคุณภาพในระดับสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้โดยตรงจะครอบคลุมการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา (QA) ในระบบปัจจุบันและสอดคล้องตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศ จะให้ข้อมูลรายงานใน 12 องค์ประกอบหลัก 52 องค์ประกอบย่อย ในมิติด้านกระบวนการ และ มิติด้านผลการดำเนินงาน ตามแนว A-D-L-I และ Le-T-C-I

การประเมินการพัฒนาการบริหารสู่ความเป็นเลิศในแต่ละองค์ประกอบแต่ละหัวข้อ จะประเมินใน 2 มิติ คือ มิติด้านกระบวนการ (Process) และ มิติด้านผลการดำเนินงาน หรือ ผลผลิต หรือ ผลลัพธ์ (Result) รายละเอียดแนวทางของแต่ละมิตินี้

มิติด้านกระบวนการ (Process) เป็นการตรวจประเมินวิธีการหรือกระบวนการดำเนินงานตามหัวข้อในองค์ประกอบที่ 1-11 หรือปรับปรุงตามข้อกำหนดในเรื่อง แนวทาง – การถ่ายทอดสู่การปฏิบัติ-การเรียนรู้ และการบูรณาการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวทาง (A- Approach) หมายถึงการตรวจประเมิน แนวทางที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ วิธีการที่ใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

A.1 ไม่มีแนวทาง เป็นระบบ

A.2 เริ่มมีแนวทางหรือเพิ่งเป็นระบบ

A.3 มีแนวทางเป็นระบบและเริ่มมีประสิทธิผลต่อข้อกำหนดบางส่วน

A.4 มีแนวทาง เป็นระบบดีและมีประสิทธิผลดี โดยรวม (ส่วนใหญ่) ขึ้นดี

A.5 เป็นระบบดีมากและประสิทธิผลดีมากทุกส่วน

2. การถ่ายทอดสู่การปฏิบัติ (D-Deployment) หมายถึง การตรวจประเมินความครอบคลุมและทั่วถึงของการนำสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิผล

D.1 ไม่มีการถ่ายทอดไปปฏิบัติ หรือ มีเล็กน้อย

D.2 ถ่ายทอดไปปฏิบัติ ขึ้นเริ่มต้นบางงาน เพิ่งเริ่มปฏิบัติบางงาน

D.3 มีการถ่ายทอดไปปฏิบัติแล้ว แต่ยังไม่ทั่วถึงทุกงาน มีบางงานเพิ่งเริ่ม

D.4 มีการปฏิบัติขึ้นดีอย่างทั่วถึง แม้วางยังมีความแตกต่างกันบ้างในหัวข้อย่อยของแต่ละหมวด ในองค์ประกอบหลัก

D.5 มีการปฏิบัติขึ้นดีมาก อย่างทั่วถึงทั้งสาขาวิชา ไม่มีความแตกต่างกันในหัวข้อย่อยของแต่ละหมวด ในองค์ประกอบหลัก

3. การเรียนรู้ (L-Learning) หมายถึงการตรวจประเมิน การประเมินและปรับปรุงการทำงานอย่างเป็นระบบ

L.1 ไม่เห็นแนวคิดในการปรับปรุง หรือปรับปรุงเมื่อเกิดปัญหา ยังไม่มีการประเมิน

L.2 เปลี่ยนจากตั้งรับ มีแนวคิดในการปรับปรุง มีการประเมิน แต่ยังไม่เป็นระบบ มีการปรับปรุงบ้างเมื่อเกิดปัญหา

L.3 เริ่มมีแนวทางในการประเมิน และปรับปรุงอย่างเป็นระบบ มีการประเมินปรับปรุงกระบวนการสำคัญ

L.4 มีระบบประเมินและปรับปรุง โดยใช้ข้อมูลจริงและมีการเรียนรู้ขององค์กรในการปรับปรุง

L.5 มีระบบการประเมินและปรับปรุง โดยใช้ข้อมูลจริงและมีการเรียนรู้ วิเคราะห์แบ่งปันความรู้จนเห็นผลปรับปรุงที่ดีขึ้นชัดเจน ในสาขาวิชานวัตกรรม

4. การบูรณาการ (I-Integration) หมายถึง การตรวจประเมิน ความครอบคลุมทั่วถึงความสอดคล้องกับความต้องการของสาขา มีการบูรณาการของกระบวนการดำเนินงาน

I.1 PDCA ไม่มีทิศทาง ไม่สอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานสาขา แยกกันทำงาน

I.2 PDCA เริ่มมีทิศทางเดียวกันร่วมกันแก้ปัญหา

I.3 PDCA เริ่มมีทิศทางเดียวกันสอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานสาขาร่วมกันทำงาน

I.4 PDCA มีทิศทางเดียวกับความต้องการพื้นฐานของสาขาเป็นอย่างดีร่วมกันทำงานและแก้ปัญหา

I.5 PDCA มีทิศทางเดียวที่บูรณาการกับความต้องการของสาขาเป็นอย่างดี

มิติด้านผลการดำเนินงาน หรือผลลัพธ์ (Result) เป็นการตรวจประเมินผลการดำเนินงาน ผลผลิตหรือผลลัพธ์ของสาขาวิชา ในการที่บรรลุผลตามข้อกำหนดในองค์ประกอบที่ 12 ในเรื่อง ระดับ-แนวโน้ม-การเปรียบเทียบและการบูรณาการดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ระดับ (Le-Level) หมายถึง การแสดงผลการดำเนินการในปัจจุบัน ความครบถ้วนของผลการดำเนินงาน

L.1 ไม่ได้แสดงผลการดำเนินงาน หรือ มีผลการดำเนินงานที่ไม่ดี

L.2 มีรายงานแสดงผลการดำเนินงานน้อย มีการปรับปรุงบ้าง เริ่มมีผลการดำเนินงานที่ดีเป็นบางเรื่อง

L.3 มีรายงานการแสดงผลการดำเนินงาน มีการปรับปรุงและมีผลการดำเนินงานที่ดีหลายเรื่อง

L.4 มีรายงานแสดงผลการดำเนินงาน มีการปรับปรุงผลการดำเนินงานที่ดีในเกือบทุกเรื่อง

L.5 มีรายงานแสดงผลการดำเนินงานที่ดีถึงดีเลิศ ครอบคลุมข้อกำหนดสำคัญเป็นส่วนใหญ่

2. แนวโน้ม (T-Trend) หมายถึง แนวโน้มทางบวกหรือทางลบที่แสดงถึงระดับของผลการดำเนินงานที่ได้ ตามเกณฑ์ซึ่งประกอบด้วย

T.1 ไม่มีรายงานข้อมูล หรือมีข้อมูลแสดงระดับผลการดำเนินงานที่ไม่ดีข้อมูลแสดงแนวโน้มทางลบ

T.2 ไม่มีรายงานข้อมูลที่แสดงแนวโน้ม หรือมีระดับผลการดำเนินงานที่เริ่มดีเพียงเล็กน้อย เป็นบางเรื่อง

T.3 แสดงให้เห็นว่า มีระดับผลการดำเนินงานที่เริ่มดีเป็นบางเรื่อง มีการพัฒนาแนวโน้มที่ดี ที่มีความสำคัญต่อสาขาวิชา

T.4 รายงานมีแนวโน้มปรับปรุงทางบวก มีระดับผลการดำเนินงานที่ดีในเกือบทุกเรื่องที่มีความสำคัญต่อสาขาวิชา

T.5 มีรายงานรักษาแนวโน้มปรับปรุงที่ดี และรักษาระดับผลการดำเนินงานที่ดี ถึงดีเลิศได้เป็นส่วนใหญ่

3. การเปรียบเทียบ (C-Comparison) หมายถึงแนวโน้มของผลการดำเนินงานในเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งประกอบด้วย

C.1 ไม่มีรายงานสารสนเทศเชิงเปรียบเทียบ ไม่มีการแสดงแนวโน้มของผลการดำเนินงานเชิงเปรียบเทียบ

C.2 เริ่มมีการแสดงแนวโน้มของผลการดำเนินงานเป็นบางเรื่อง ไม่ชัดเจนหรือส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่ไม่ดี

C.3 เริ่มมีการแสดงแนวโน้มของผลการดำเนินงานเชิงเปรียบเทียบบางส่วนชัดเจน ส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่ดีขึ้น

C.4 มีแนวโน้มระดับผลการดำเนินงานเชิงเปรียบเทียบบางเรื่องระดับดีถึงดีมาก การบรรลุพันธกิจของสาขาวิชามีแนวโน้มที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน

C.5 มีแนวโน้มระดับผลการดำเนินงานเชิงเปรียบเทียบที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นส่วนใหญ่ แสดงความเป็นผู้นำและรักษาระดับผลการดำเนินงานที่ดีเลิศได้เป็นส่วนใหญ่

4. การบูรณาการ (I-Integration) หมายถึง ผลการดำเนินงานมีการสอดคล้องอย่างกลมกลืนในทุกกระบวนการและหน่วยงาน เพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์ระดับสาขาวิชา

I.1 ไม่มีผลการดำเนินงานที่เชื่อมโยงหรือสอดคล้องกันในทุกกระบวนการ ผลการดำเนินงานส่วนใหญ่ต้องการการปรับปรุงเร่งด่วน

I.2 มีผลการดำเนินงานที่เชื่อมโยงหรือสอดคล้องกันในบางกระบวนการอยู่ในระดับต้องการการปรับปรุง

I.3 มีผลการดำเนินงานที่เชื่อมโยงและสอดคล้องกันในบางกระบวนการอยู่ในระดับพอใช้

I.4 มีผลการดำเนินงานที่เชื่อมโยงและสอดคล้องกันในกระบวนการส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี

I.5 มีผลการดำเนินงานที่เชื่อมโยงสอดคล้องกันในทุกกระบวนการ อยู่ในระดับดีมาก

การสรุปผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารและทบทวนสถานภาพการพัฒนา

การสรุปผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารและทบทวนสถานภาพการพัฒนา ประกอบด้วย

1. การสรุปผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารเมื่อดำเนินการตามวงรอบครบช่วงระยะ 3 ปีการศึกษา

2. การทบทวนสถานภาพการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานในขั้นต่อไป

การสรุปผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสาขาวิชา (Program Quality Report – PQ.R) จะเป็นสรุปผลรวม เมื่อการดำเนินครบวงจรระยะเวลา 3 ปีการศึกษา จะเป็นรายงานสรุปถึง สถานภาพหรือผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการที่ระดับสาขาวิชาโดยรวมในองค์ประกอบ ต่างๆ ซึ่งช่วยให้สามารถกำหนดการดำเนินการในขั้นต่อไปได้ ตามแนวเกณฑ์การประเมินการ บริหารสู่ความเป็นเลิศ

การทบทวนสถานภาพการพัฒนาการบริหารจัดการของสาขาวิชา เป็นการตรวจ ทบทวน เพื่อกำหนดการดำเนินงานขั้นต่อไป ที่อาจเป็นการจัดทำแผนปรับปรุงและดำเนินการ พัฒนาตามวง รอบการประเมินผล-การพัฒนาต่อไป หรือดำเนินการในขั้นก้าวหน้าต่อไป หรือเพื่อ จัดเข้าสู่ระบบรางวัล(ถ้ามี) หรือเพื่อเสนอเข้าสู่กระบวนการพิจารณาตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพ แห่งชาติ (TQA) ต่อไป (ถ้าเป็นไปได้)

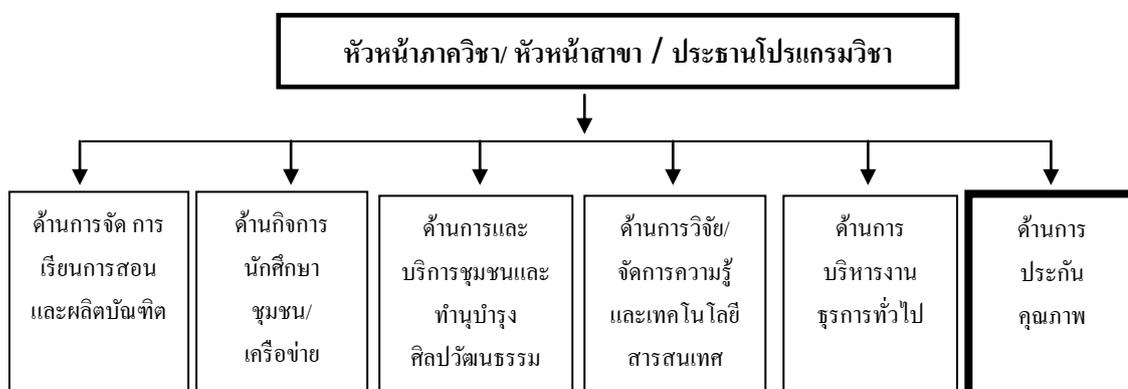
5.2 การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปราย เป็น 7 ประเด็น ดังนี้

1. องค์ประกอบที่เป็นตัวแปรของระบบประกันคุณภาพทางการศึกษา (QA) ที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน มีส่วนใกล้เคียงกับระบบที่ใช้ใน TQC ถึง 7-9 ส่วนด้วยกัน เมื่อนำผลมากำหนดองค์ประกอบ หลัก 12 องค์ประกอบหลัก กับองค์ประกอบย่อย 52 องค์ประกอบย่อย ก็จะสอดคล้องกับระบบ ประกันคุณภาพการศึกษา เกณฑ์การประเมินการบริหารสู่ความเป็นเลิศ และเกณฑ์คุณภาพแห่งชาติ ข้อค้นพบที่ได้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้วิจัยกำหนด องค์ประกอบจาก แนวคิดและทฤษฎีการบริหารจัดการคุณภาพแบบทั่วทั้งองค์กร จากผู้วางแนวคิด ทางด้านการควบคุมและการจัดการคุณภาพหลายท่าน บูรณาการเข้ากับแนวคิดเกณฑ์รางวัลคุณภาพ แห่งชาติ หรือ MBNQA แนวคิดเกณฑ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศ (TQC) เกณฑ์รางวัลคุณภาพ แห่งชาติของประเทศไทย (TQA) และแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) เชื่อมโยงกับแนวคิดเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษา (QA) ระดับอุดมศึกษาของไทย ผลการวิจัย เป็นไปในทางเดียวกับงานวิจัยของ พิสมุ พงศ์ศรี (2548) ที่ศึกษาการพัฒนาและตรวจ สอบตัวชี้วัด ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามแนวทางรางวัลมัล คอม บัลดริจ เนชั่นแนล ควอลิตี อวอร์ด พบว่า มีองค์ประกอบ 7 ประการที่มีความสอดคล้องตาม แนวทางรางวัลการบริหารสู่ความเป็นเลิศ รางวัลคุณภาพแห่งชาติของไทย รางวัลการบริหารภาครัฐ และรางวัลคุณภาพแห่งชาติมัลคอล์มบัลดริจ อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์ (2550) ซึ่งพัฒนาแบบประเมินสถานศึกษาตามแนวการประกันคุณภาพการศึกษาระบบ มัลคอล์ม บัลดริจ สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พบว่า มี 7 องค์ประกอบหลัก 19

องค์ประกอบย่อย ส่วนงานวิจัยของ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2548) พบว่า รูปแบบการบริหารคุณภาพ ทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานว่ามี 6 องค์ประกอบ คือ 1) การนำองค์กรและการวางแผนกลยุทธ์ 2) ระบบและกระบวนการ 3) ทรัพยากรบุคคลและทีมงาน 4) การวิเคราะห์ การประเมินและการจัดการเรียนรู้ 5) ความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง 6) ผลลัพธ์องค์กร และ งานวิจัยของ อนันต์ เดียวต้อย (2551) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารคุณภาพแบบเบ็ดเสร็จในมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล พบว่า มี 7 องค์ประกอบ ในขณะที่งานวิจัยของ ศุภลักษณ์ เศษชะพานิช (2550) พบว่า ระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบหลัก 35 องค์ประกอบย่อย มีแนวปฏิบัติ 209 ข้อ องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย และรูปแบบที่ยืนยันความเหมาะสม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อตรวจสอบการนำไปใช้ในระดับสาขาวิชา ผู้ปฏิบัติในระดับสาขาวิชามีความเห็นว่าเหมาะสมควรนำไปปฏิบัติได้ แต่ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการบริหารคุณภาพและผู้ปฏิบัติงาน ยังมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันในบางข้อทั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิอยากให้จัดลงรายละเอียดองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยของรูปแบบและกลไกการบริหารจัดการฯ ให้ครบทั้งหมด แต่ในส่วนผู้ปฏิบัติอยากให้ตัด ลงรายละเอียดเฉพาะที่สาขาจำเป็นต้องใช้ แต่เมื่อสรุปความเห็นแล้ว มีความเห็นไปในทางเดียวกันว่า จัดทำมาให้เห็นในภาพรวม ส่วนการนำไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับบริบทของสาขาวิชาแต่ละแห่ง

2. สภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพของสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ที่ สอดคล้องกับแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศ พบว่า ปัจจุบันการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการคุณภาพที่ระดับสาขาวิชา มีทั้งที่เป็นแบบทางการและไม่เป็นทางการ สาขาวิชาบางแห่งไม่ได้ตั้งบุคลากรรับผิดชอบ ส่วนใหญ่ยังเป็นไปตามที่ระดับคณะวิชาเป็นผู้กำหนด และมอบหมายตัวชี้วัดไปยังสาขา ปัญหาที่พบในปัจจุบัน คือ ยังขาดระบบและกลไกการจัดการความรู้ และเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากการสนทนาเชิงลึกกับผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานประกันคุณภาพ เห็นไปในทางเดียวกันว่า หากมีการจัด โครงสร้างและกลุ่มงานตามกรอบ โครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการเพื่อการดำเนินงานตามรูปแบบนี้ โดยจัดให้มีงานประกันคุณภาพเป็นพื้นฐานของการจัดการดำเนินงานที่สาขาวิชา การดำเนินงานก็น่าจะมีประสิทธิภาพดีขึ้น ครอบคลุมกลุ่มงานต่างๆ รวมทั้งงานจัดการความรู้และงานเทคโนโลยีสารสนเทศก็จะปรากฏชัดเจน เป็นการบูรณาการงานประกันคุณภาพให้เข้ากับเนื้อหาหรือภาระงานของแต่ละบุคคล และสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญของบุคลากรในสาขาให้ตระหนักและเห็นความสำคัญกับงานประกันคุณภาพที่จะได้ผลผลิตที่เป็นคุณภาพของนักศึกษา รวมถึงการบริหารจัดการของบุคลากร

3. รูปแบบและกลไกการดำเนินงานการบริหารจัดการ ที่สอดคล้องกับแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ที่เหมาะสมและเป็นไปได้สำหรับสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นหลักการและวัตถุประสงค์ รูปแบบและกลไกการดำเนินงานที่ได้ใช้หลักการของการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรเป็นพื้นฐานสำคัญในการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศ มีการตรวจประเมินตามองค์ประกอบย่อย ซึ่งจะเป็นทั้งกลไกในการตรวจประเมินและเป็นเครื่องมือที่ให้ข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญ เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการทั่วทั้งสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ช่วยให้การดำเนินงานสอดคล้องต่อเนื่องกันได้สะดวก แต่ระบบและกลไกที่ออกแบบขึ้นใหม่นี้ เน้นการประยุกต์ใช้ที่ระดับสาขาวิชา เพื่อให้ข้อมูลโดยเฉพาะเพื่อการปรับปรุงกลไกการบริหารในขั้นต้น (Opportunity for Improvement-OFI) ในแต่ละประเด็น มีจุดเน้นในการนำเสนอแสดงการบริหารงานแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรในบริบทของสาขาวิชา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการวิจัยการบริหารสู่ความเป็นเลิศในระดับสาขาวิชา และพัฒนาการบริหารคุณภาพไปสู่ระดับคณะและมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาคริต ชมชื่น (2546, น. 23) ที่มีแนวคิดของรูปแบบซึ่งใช้การพัฒนาเชิงระบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและการพัฒนาทั้งระบบโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสนุ พองศรี (2548) และ P. Kluaypa และ S. O. Onuh (2010 ; http://www.iaeng.org/publication/WCE2010/WCE2010_pp2102-2104.pdf) ที่สรุปไว้ในทางเดียวกันว่า ปรัชญาของการรวมคุณภาพ Management (TQM) เป็นการจัดการคุณภาพที่จะบรรลุการปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับองค์กร และในการปรับปรุงคุณภาพขององค์กรมีความจำเป็นต้องจะดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2539) และพันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์ (2540, น.163-164) ซึ่งงานวิจัยทั้งสองฉบับมีกรอบแนวคิดของการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร ซึ่งสามารถนำมาเป็นพื้นฐานสำคัญของการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศ ทั้งยังเป็นไปตามผลการวิจัยของ Masood Abdulla Badri, Hassan Selim, Khaled Alshare, Elizabeth E. Grandon, Hassan Younis, Mohammed Abdulla, (2006; <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid>

=1575558) ที่พบว่าความเป็นเลิศในการปฏิบัติงาน มีการเชื่อมโยงอย่างมีนัยสำคัญกับทุกองค์ประกอบของ Baldrige

ส่วนที่สอง ประกอบด้วย โครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการที่ระดับสาขาวิชา องค์ประกอบ และกลไกการบริหารเพื่อการดำเนินงานฯ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ส่วน คือ 1) การเตรียมการที่ระดับสาขาวิชา 2) การดำเนินตามวงรอบการตรวจประเมินและพัฒนาการบริหารฯ ตามวงรอบช่วงระยะ 3 ปี การศึกษา และ 3) การสรุปผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการบริหารและการทบทวนสถานภาพการพัฒนา ซึ่งใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ สมศักดิ์ คลประสิทธิ์ (2539) และ พันธุ์ศักดิ์ พลสารัมย์ (2540, น. 163-164) ที่พบว่ารูปแบบการบริหารประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ 1) แนวคิดและหลักการ 2) โครงสร้างระบบงาน 3) ขั้นตอนการดำเนินงาน มีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ระยะ คือ 1) ระยะเตรียมการดำเนินงาน 2) ระยะการดำเนินงานตามแผน 3) ระยะการตรวจประเมินผลการปฏิบัติงาน 4) ระยะสรุปผลการดำเนินงาน

การนำรูปแบบนี้มาใช้ ควรมีการเตรียมการที่ระดับสาขาวิชา ซึ่งประกอบด้วย 1) การกำหนดกลุ่มงานและบุคคลผู้รับผิดชอบการดำเนินงานตามระบบ กลไกและแนวปฏิบัติ 2) การสร้างความเข้าใจและเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง 3) การกำหนดนโยบายและแผนการบริหาร เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่คณะทำงานของสาขา 4) ตั้งกลุ่มทำงานเฉพาะด้าน 5) การวางแผนการดำเนินงานและการจัดสรรทรัพยากร 6) การกำหนดกรอบแนวการประเมินและแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสาขาวิชา เป็นการกำหนดวงรอบการบริหารจัดการดำเนินการในระยะเวลา 3 ปีการศึกษา ตามวงจรการตรวจประเมิน-การจัดทำรายงาน-การจัดทำแผนพัฒนา-การดำเนินการพัฒนาปรับปรุง ในการสนทนาเชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิในการกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการสร้างขวัญและกำลังใจ กำหนดค่าภาระงานและการให้รางวัล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ คลประสิทธิ์ (2539) และ พันธุ์ศักดิ์ พลสารัมย์ (2540, น.163-164) ที่พบว่า กระบวนการบริหารงานแบบมุ่งคุณภาพทั่วทั้งองค์การที่เหมาะสมประกอบด้วย 1) การดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจ 2) การสร้างทีมดำเนินงาน 3) การนิยามและการสำรวจความต้องการของผู้ใช้บริการ 4) การสร้างวิสัยทัศน์ กำหนดภารกิจและกำหนดรางวัล 5) การกำหนดแผนและการดำเนินงาน 6) การดำเนินการจัดตั้งทีม 7) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน 8) การรายงานผลและวิธีให้รางวัล

4. ความเหมาะสมและการนำไปใช้ ในการสนทนากลุ่มพบว่ารูปแบบนี้หากสามารถนำมาใช้ที่ระดับสาขาในทางปฏิบัติจะมีประโยชน์ เพราะสามารถเชื่อมโยงเกณฑ์ QA, PMQA, TQC และ TQA เข้าด้วยกันได้ ซึ่งหลักการและวัตถุประสงค์ โครงสร้างและกลไกการบริหาร องค์ประกอบและกลไกการดำเนินงาน กรอบเกณฑ์การประเมิน ได้รับการยืนยันและ

ตรวจสอบความเหมาะสม โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมสนทนากลุ่ม ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องกันว่าทั้ง 12 องค์ประกอบหลัก และ 52 องค์ประกอบย่อย มีความเหมาะสมและครอบคลุม ในการนำไปใช้มีความเห็นขัดแย้งในบางเรื่อง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารบางท่านเห็นว่ารูปแบบนี้เหมาะกับหน่วยงานที่มีขนาดปานกลาง เช่น คณะวิชามากกว่า การนำมาใช้กับสาขาอาจมีข้อจำกัดในบางองค์ประกอบที่สาขาไม่สามารถบริหารจัดการได้ เช่น งบประมาณ มุมมองของผู้ปฏิบัติจริงเห็นว่า ในสาขาวิชาที่มีความพร้อมสามารถนำมาใช้ได้ เพราะตามปกติสาขาก็ได้ดำเนินการอยู่แล้ว ส่วนการจัดวงรอบการดำเนินงานเป็นเวลาระยะเวลาสามปีการศึกษา จะทำให้เห็นความก้าวหน้าของสาขาชัดเจนขึ้น เพราะต้องมีการแก้ปัญหาและใช้เวลาปรับปรุงการดำเนินงานในสาขาวิชานั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮอว์ก (Hawk, 2004: http://wwwlib.umi.com/dissertations/results?set_num=1.) ที่ศึกษา เรื่องความเข้าใจและการนำเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศของระบบมัลคอม บัลคริจ มาใช้ศึกษาในโรงเรียน 2 แห่ง ในรัฐอิลลินอย (Illinois) พบว่า แนวคิดต่างๆพัฒนาได้ดีในช่วงภาวะการณพัฒนาาระยะที่ 3 ของการใช้ระบบมัลคอม บัลคริจ และมีการพัฒนาทางบวกทุกองค์ประกอบของโปรแกรมระบบมัลคอม บัลคริจ

จากการสัมภาษณ์และสนทนาเชิงลึกทั้งผู้บริหารและผู้ที่ได้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพสรุปในทางเดียวกันว่า สาขาวิชาต้องการการบริหารจัดการคุณภาพตามแนวทางสู่ความเป็นเลิศ และพัฒนาระบบและกลไกการดำเนินงานให้ครบวงจร ซึ่งกรอบการดำเนินการตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศเหมือนเป็นการทบทวนการทำงานของสาขา สาขาต้องปรับปรุงในองค์ประกอบใดถ้าเรื่องไหนดำเนินการ ได้ดีอยู่แล้วก็ให้ทำต่อไป และต้องการสร้างคู่มือปฏิบัติงาน ทั้งนี้กรอบการดำเนินงานสามารถปรับให้เหมาะกับการดำเนินงานที่ระดับสาขาได้ จะไม่เกิดแรงกดดัน เนื่องจาก

- 1) องค์ประกอบไม่แตกต่างจากองค์ประกอบที่ทำในปัจจุบันมากนัก
- 2) การประกันคุณภาพที่ผ่านมาเมื่อทำเสร็จแล้ว แต่ไม่รู้ว่าจะพัฒนาให้ก้าวหน้าสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากลได้อย่างไร
- 3) โดยพื้นฐานของรูปแบบนี้หากสาขาทำได้จะเป็นข้อดี เพราะจะเป็นการปรับปรุงตนเอง ในระดับที่ทำงานที่สาขาควรจะเป็น
- 4) หากทำแล้วทำให้สาขาวิชาเกิดมาตรฐานที่เป็นสากลมากกว่าก็น่าจะดีกว่า
- 5) องค์ประกอบเข้าใจง่ายกว่า คำอธิบายไม่ยุ่งยากเหมือนการประกันคุณภาพแบบเดิม ที่ตีความลำบาก
- 6) รูปแบบนี้ถึงแม้จะมี 12 องค์ประกอบ แต่องค์ประกอบย่อยคล้ายกัน ตอบคำถามได้ง่ายเหมือนเป็นการพูดคุย จดบันทึกงานที่สามารถเทียบการพัฒนาของสาขาได้
- 7) ในการประกันคุณภาพภายในสาขาก็มีการทำรายงานการประเมินตนเองเป็นแบบปีต่อปีอยู่แล้ว

5. ปัญหาและอุปสรรคที่ควรคำนึงถึงในการบริหารจัดการคุณภาพในสาขาวิชา คือ

1) ในช่วงเริ่มต้นอาจมีปัญหาและอุปสรรคบ้าง 2) ลักษณะเฉพาะบุคคลและสมรรถนะบุคคลใน

สาขาวิชาที่ไม่ตระหนักความสำคัญของประกันคุณภาพ 3) การอบรมลงไปไม่ถึงในระดับผู้ปฏิบัติ และผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนนำมาใช้ 4) ขาดความร่วมมือในระดับบุคลากร ระดับคณะวิชาจะต้องร่วมมือด้วย 5) ไม่มีบุคลากรสนับสนุนหรือรับผิดชอบงาน สาขาไม่มีเจ้าหน้าที่งานประกันคุณภาพ 6) การแสดงหลักฐานยืนยันการทำงานยังต้องหามาประกอบเหมือนการประกันคุณภาพแบบเดิม 7) การประกันคุณภาพแบบ QA ใช้ศัพท์ที่ยากต่อการเข้าใจ 8) คณะมีการเปลี่ยนพันธกิจ ยุทธศาสตร์ ทุกปี คณะควรปรับทุก 3-5 ปีเพื่อให้แนวทางการทำงานเกิดความต่อเนื่อง 9) ทรัพยากรและงบประมาณในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2546, น. 12) ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ การที่วัฒนธรรมองค์การมีลักษณะแตกแยก มีการแข่งขัน ไม่ให้เกียรติและไม่ไว้วางใจกันและกัน ขาดการยอมรับความสามารถของเพื่อนครู ครูไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และครูไม่เพียงพอ ครูขาดความรับผิดชอบความสนใจใฝ่เรียนรู้ มีทัศนคติไม่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งผู้บริหารไม่ให้เวลากับกระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพ

การนำกรอบการตรวจประเมินการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพมาใช้ในสาขา จากการสนทนาเชิงลึกและการประชุมกลุ่มเห็นว่าน่าจะเป็นไปได้ เนื่องจากไม่ได้เพิ่มงานมากนัก แต่ต้องทำความเข้าใจกันในรายละเอียด เพื่อให้ง่ายในการปฏิบัติงานและติดตามงาน สาขาวิชาควร

- 1) จัดแผนการดำเนินงานของสาขาวิชาให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงานของคณะวิชาที่จัดไว้
- 2) บุคลากรเข้ามาใหม่ ต้องสร้างความเข้าใจ และแบ่งงานให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วม 3) สาขาวิชาควรสรุปรายงานเป็นรายภาคการศึกษา เพื่อรายงานผู้บริหารคณะวิชาทราบว่า สาขาวิชามีความต้องการและจำเป็นต้องทำโครงการใด ที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสาขา
- 4) การนำไปใช้จริงอาจนำร่องก่อนในสาขาศึกษาศาสตร์ ทำแล้วเป็นผลดีก็จะได้กระจายสู่สาขาอื่น
- 5) การให้คำชมเชย การกำหนดภาระงาน ให้รางวัลเพื่อเพิ่มแรงจูงใจให้สาขาอื่นอยากทำบ้าง หรืออยากมีส่วนร่วมมากขึ้น
- 6) ควรมีแบบหรือตัวอย่างให้ดู
- 7) การชี้แจงความหมายของคำสำคัญ ขั้นตอนการทำงานอาจต้องมีแบบฟอร์มหรือคู่มือปฏิบัติงาน ก็จะดำเนินงานง่ายมากขึ้น ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนาเชิงลึก มีความเห็นในทางเดียวกันว่า รูปแบบนี้ดี ช่วยวางระบบให้อาจารย์รวบรวมข้อมูล การมีกรอบดำเนินงานเป็นสิ่งดีที่ช่วยประธานสาขาในการติดตามแผน เพื่อให้สอดคล้องกับแผนคณะได้สะดวกยิ่งขึ้น ซึ่งระยะเวลาการดำเนินงานตามกรอบของสาขา ในช่วง 3 ปีการศึกษาจะพัฒนาสาขาวิชาให้ก้าวหน้าขึ้นตามระดับ การสรุปรายงานผลการพัฒนาเป็นรายเทอมมีความเป็นไปได้ และหากสาขาวิชาตั้งใจจริงๆ ภายในสองปีก็จะเห็นความก้าวหน้าพอสมควร

6. ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินงาน คือ การนำองค์กรที่ระดับสาขาวิชา ถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้ การดำเนินการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่นๆ จะทำได้ยาก จากการประชุมกลุ่มมีความเห็นไปในทางเดียวกันว่า ประธานหลักสูตรและคณะกรรมการหลักสูตร มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนรูปแบบและกลไกการบริหารจัดการ โดยเฉพาะประธานสาขาวิชาต้องเริ่มดำเนินการตั้งแต่

- 1) กำหนดนโยบายคุณภาพให้ชัดเจนและการเตรียมการที่ระดับสาขาวิชา
- 2) การถ่ายทอดและทำความเข้าใจร่วมกันในระหว่างบุคลากรในสาขาหากจะนำรูปแบบใหม่นี้มาใช้ในการบริหารจัดการคุณภาพ
- 3) การกำหนดความรับผิดชอบในการติดตาม การตรวจสอบ การประเมิน และดูแลดำเนินการในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และสามารถเชื่อมโยงให้เกิดคุณภาพในการปฏิบัติงานในระดับสาขาวิชาจนถึงระดับคณะวิชา
- 4) การจัดทรัพยากรที่เพียงพอในการดำเนินงานในสาขาวิชา
- 5) การกำหนดกรอบการดำเนินงาน ซึ่งคณะวิชาและสาขาวิชาควรกำหนดกรอบการปฏิบัติงานประกันคุณภาพตามตารางการดำเนินงานควบคู่ไปพร้อมกัน
- 6) การกำหนดภาระงานของคณะทำงาน
- 7) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน

การดำเนินงานนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา สุธิราวุธ และคณะ (2554, น.1) ที่พบว่า จุดเริ่มต้นของการเกิดระบบการบริหารที่เป็นเลิศ คือ ผู้นำทางด้านการบริหารจะต้องกำหนดทิศทางที่ชัดเจน และถ่ายทอดไปยังบุคลากร เพื่อให้เกิดการนำไปปฏิบัติโดยคำนึงถึงกฎข้อบังคับของหน่วยงานที่กำกับดูแล (<http://www.eg.mahidol.ac.th/dept/egie-bachelor/images/SelectedPublications/qma01.pdf>) และมีผลวิจัยใกล้เคียงกับงานวิจัยของ เกียรติกนก เอื้อวงศ์ (2546, น. 12) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมากได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านบุคลากร โดยประกอบไปด้วยการที่ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นทุ่มเท สนใจใฝ่รู้ ใช้ทั้งการบริหารแบบที่ส่วนมีส่วนร่วมและการบริหารแบบเข้มงวด ซึ่งผลการวิจัยของ ฮอปเปอร์ (Hooper.2004; http://www.lib.umi.com/dissertations/results?Set_num=1.) สนับสนุนว่า ผู้นำที่บริหารแบบมีส่วนร่วมในการนำองค์กร สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา นอกจากนี้ เกียรติกนก เอื้อวงศ์ (2546, น. 12) อธิบายเพิ่มว่า วัฒนธรรมองค์กรที่ดี คือมีความสัมพันธ์ที่ดี มีแบบแผนการทำงานเป็นทีม การยอมรับการเปลี่ยนแปลงและเห็นคุณค่าการประเมิน รวมทั้งการที่ครูมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในการสอน สนใจใฝ่รู้ และเชื่อว่าการประกันคุณภาพการศึกษานำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การนำองค์กรที่ระดับสาขาวิชานั้น ภาวะผู้นำจากผลงานวิจัยของซีนอร์ (Seanor, 2000, http://wwwlib.umi.com/dissertations/results?set_num=1) ที่ศึกษาวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน-สเตาท์ (Wisconsin-Stout's) ในการชนะเลิศรางวัลของระบบมัลติคอม บัลดริจทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางการบริหารที่ดีเลิศ พบว่า ภาวะผู้นำที่ควรนำมาใช้ เช่น

- 1) การพัฒนาพันธกิจและวิสัยทัศน์ โดยสร้างความเข้าใจและความเชื่อมั่นให้กับบุคลากรทุกคน
- 2) พัฒนากระบวนการกระจายอำนาจในกระบวนการนำต่างๆ โดยให้กับผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วน ร่วมในการตัดสินใจ และเข้ามาร่วมสร้างกลยุทธ์ในการบริหาร
- 3) ใช้ช่องทางของการสร้างแรงจูงใจ และความกระตือรือร้นในการร่วมแรงร่วมใจ การกระจายอำนาจการนำให้กับหัวหน้างานต่างๆ
- 4) พัฒนาประสิทธิผลและความคงที่ของการสื่อสารในการดำเนินการต่างๆ ให้กับกลุ่มผู้มีส่วนร่วม
- 5) การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ โดยใช้ข้อมูล
- 6) จัดระเบียบและสร้างทีม สร้างความสัมพันธ์ในการทำ กิจกรรมต่างๆ ให้กับผู้นำทีมต่างๆในองค์กร
- 7) ตรวจสอบและปรับปรุงในทุกส่วนเมื่อมีโอกาส ทั้ง ด้านบุคคลและกลุ่ม ทั้งส่วนบุคคล และส่วนงานสัมพันธ์
- 8) มีการพัฒนาตามพันธสัญญาโดยใช้เวลา พัฒนาการตามระบบมัลติคอม บัลดริจ โดยมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

7. จุดเด่นของรูปแบบและกลไกการดำเนินงานเพื่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศนี้ คือ หากสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ นำเอาองค์ประกอบเหล่านี้ไปดำเนินการ สาขาวิชาสามารถมีคุณภาพที่ตรงตามกรอบสามมาตรฐานที่ใช้ประกันคุณภาพทางการศึกษา ทั้งยัง สอดคล้องกับมาตรฐานสากล องค์ประกอบย่อยเหล่านี้หากมีกลไกและแนวทางในการปฏิบัติ จะทำ ให้สาขามีกลไกการบริหารคุณภาพสำหรับสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เป็น แนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ตามแนวทางการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ และเพื่อจะได้ใช้เป็นกรอบใน การดำเนินการพัฒนาการบริหารคุณภาพในระดับสาขาวิชาของตนเองได้โดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับ ระบบประกันคุณภาพการศึกษา (QA) ในปัจจุบันครอบคลุมและสอดคล้องกับกรอบเกณฑ์การ ประเมินการบริหารตามแนวทางสู่ความเป็นเลิศ (TQC) และสอดคล้องกับกรอบเกณฑ์รางวัล คุณภาพแห่งชาติ (TQA) ที่สำคัญคือ จะเป็นระบบและเครื่องมือประเมินที่ให้ข้อมูลเพื่อการปรับปรุง (Opportunity for Improvement - OFI) เป็นกลไกสำคัญสำหรับการปรับปรุงการบริหารคุณภาพ ที่ ระดับสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยตรง เป็นไปตามแนวทางสู่ความเป็นเลิศ และมีมาตรฐานในระดับสากลในอนาคตต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารคุณภาพที่ระดับสาขาวิชา หากนำไปใช้จะเกิดประโยชน์มากในการพัฒนาการบริหารเพื่อการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศในระดับสาขาวิชา ดังนี้

1. ประธานสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง อาจนำแนวทางมาใช้ในการสร้างภาวะผู้นำ และจัดตั้งทีมงานเพื่อสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และเตรียมการในระดับสาขาวิชา จัดตารางการดำเนินงานตามวงรอบ มีการสรุปและทบทวนและรายงานผลการพัฒนา สิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่พยายามใช้ระบบนี้ก็คือ จะได้ Opportunity for improvement ที่เรียกว่า OFI ที่จะได้จาก feedback report

2. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศรูปแบบนี้มีการเตรียมการและกระบวนการที่เป็นขั้นตอนสามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน และมีการประเมินผลย้อนกลับ (feedback) เพื่อการพัฒนาต่อเนื่อง เป็นแบบวงจรในช่วง 3 ปีการศึกษา (circle) เช่นเดียวกับวงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) เมื่อนำมากำหนดเป็นนโยบายบริหารสาขาวิชาจึงควรให้ความสำคัญ และถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะวิชา

3. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ควรจัดทำคู่มือปฏิบัติงานเพื่อการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศ หรือใช้กรอบการดำเนินการพัฒนาการบริหารในระดับสาขาวิชาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ

4. สาขาวิชาควรจัดอบรม และทำความเข้าใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในการประเมินคุณภาพภายในสาขาวิชา

5. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์แต่ละแห่งสามารถบริหารจัดการสาขาวิชาโดยประเมินจากรายงานการประเมินตนเองว่า องค์ประกอบใดที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารจัดการคุณภาพของสาขาวิชา เพื่อนำมาดำเนินการปรับปรุงและริบพัฒนาเป็นลำดับแรกๆ และองค์ประกอบใดที่ทำให้สาขาวิชาสามารถก้าวหน้าไปสู่เป้าหมายระดับมาตรฐานสากลได้ตามบริบทของสาขา

6. ประธานสาขาวิชาควรกำหนดนโยบายและสร้างความตระหนัก สร้างความเข้าใจ ในรายละเอียดของรูปแบบและกลไกการบริหารจัดการฯนี้ จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในระดับสาขา เช่น การตั้งทีมงาน การจัดการอบรมให้เกิดความรู้ความเข้าใจก่อน ไปปฏิบัติ จัดโครงสร้างการบริหาร และกลุ่มงานในระดับสาขา มีการติดตามผลการดำเนินงานซึ่งจะทำให้

สาขาพัฒนาการบริหารจัดการงานมากขึ้น ซึ่งจะเป็จุดเริ่มต้นในการดำเนินงานประกันคุณภาพการบริหารสู่ความเป็นเลิศในระดับสาขาวิชาที่ครอบคลุมมาตรฐานสากล

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เน้นการนำผลการศึกษาไปใช้ในการบริหารคุณภาพในระดับสาขาวิชาสอดคล้องกับการจัดทำระบบการประกันคุณภาพภายในสาขาวิชา เพื่อพร้อมรับการประเมิน ตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศและกรอบเกณฑ์รางวัลคุณภาพ จึงมีแนวทางการนำไปปฏิบัติจริงในระดับสาขาวิชา ดังนี้

1. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาอื่น หากนำรูปแบบและกลไกการดำเนินงานนี้ไปใช้และพัฒนาตามกรอบการบริหารจัดการได้ก้าวหน้าไปไกลมากๆ สาขาวิชาจะมีระบบและกระบวนการที่เป็นขั้นตอนสามารถสังเกตเห็น ได้ชัดเจน มีการประเมินผลย้อนกลับเพื่อการพัฒนาที่ต่อเนื่องเป็นวงรอบ เช่นเดียวกับวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง(PDCA) เมื่อนำมากำหนดเป็นนโยบายบริหารสาขาวิชา จึงควรให้ความสำคัญอย่างยิ่ง

2. สาขาวิชาอื่นอาจนำผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารเพื่อการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศ การบริหารตามกรอบการประเมินตามแนวทางดำเนินการบริหารสู่ความเป็นเลิศ จะช่วยให้สาขาวิชาได้ประเด็นและแนวทางปรับปรุงคุณภาพการบริหารจัดการของตนเอง ตามกำลังศักยภาพของตนเอง เพื่อให้สาขาวิชามีคุณภาพที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

3. ผู้ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพในสาขาวิชาต่างๆ คณะวิชา หรือมหาวิทยาลัย อาจใช้ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับสาขาวิชา และคณะวิชา หรือมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นกรอบและรูปแบบของการบริหารคุณภาพตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศ

4. สมาคมคหเศรษฐศาสตร์ อาจต้องรับภาระและร่วมกันพัฒนาปรับปรุงสาขาวิชาให้เข้มแข็งโดยใช้กรอบตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานระดับสากล ซึ่งออกแบบให้เข้ากับบริบทของสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ หากสมาคมวิชาชีพนำกรอบการประเมินนี้ไปประเมินคุณภาพของสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์แล้วได้มาตรฐาน ได้ครอบคลุมครบถ้วนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ที่อาจอยู่ในระดับมาตรฐานสากลได้เช่นกัน หรือปรับเกณฑ์ประเมินวิชาชีพของสาขาทางด้านคหกรรมศาสตร์ ในระดับสถาบันอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลได้

5.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะรูปแบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศ สำหรับระดับสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควร

1. ศึกษาวิจัยเพื่อนำเสนอรูปแบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศ สำหรับสาขาวิชาอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน หรือ พัฒนารูปแบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศ สำหรับคณะวิชา เพื่อช่วยให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับสาขาและคณะวิชา มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบมีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับเกณฑ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศ และเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติที่เป็นมาตรฐานในระดับสากล

2. ใช้งานวิจัยนี้เป็นกรอบแนวทางที่สามารถศึกษาค้นคว้าต่อไปในเรื่องการกำหนดค่าระดับการประเมินในรายองค์ประกอบย่อย ซึ่งผู้ที่สนใจควรได้มีการวิจัยในเชิงลึกเกี่ยวกับการกำหนดค่าระดับคะแนนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริหารของสาขาวิชา สอดคล้องกับการบริหารจัดการคุณภาพตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศ และสอดคล้องกับเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ

3. นำข้อมูลไปใช้เป็นพื้นฐาน เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพตามแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศที่ระดับสาขาวิชา ทดลองนำไปปฏิบัติจริง เพื่อนำผลการทดลองมาปรับปรุงการดำเนินงานประกันคุณภาพที่ระดับสาขาวิชาต่อไป